QÍSQASHA MAǴLÍWMAT

Jer uchaskaların alıw hám tirishilik dereklerin qayta tiklew rejesiniń (TDQTR) usı joybarı «Nókis 200» samal elektr stanciyasınıń 2-basqıshı (keyingi orınlarda – «Joybar») ushın tayarlandı. Joybar Ózbekstan Respublikası Qaraqalpaqstan Respublikası aymaǵında, Qaraózek hám Beruniy rayonları arasında, Sultanuwayıs taw dizbegine jaqın orında ámelge asırılmaqta. Joybar aymaǵına eń jaqın qalalar – Úrgensh (Xorezm wálayatı, 57 km) hám Nókis (Qaraqalpaqstan Respublikası, 120–140 km) qalaları bolıp tabıladı.

Jobardı ámelge asırıw «ACWA Power Beruniy Wind FE LLC» (keyingi orınlarda – «Joba kompaniyası») tárepinen ámelge asırıladı hám tómendegi obyektlerdi joybarlaw, qarjılandırıw, quriw, paydalanıw hám olarǵa texnikalıq xızmet kórsetiwdi názerde tutadı:

- Envision kompaniyası islep shıǵarǵan 26 samal elektr energetikalıq qurılmasınan ibarat samal elektr stanciyası obyektleri.
- Ulıwma sıyımlılıǵı 100 MVt·saat bolǵan ózgermeli tok tárepindegi jıynaw sistemasın óz ishine alatuǵın elektr energiyasın jıynaw sisteması.
- Joba maydanın «Nókis 1» bólistiriwshi qurılması menen baylanıstıratuǵın 4,2 km lik kiriw jolın óz ishine alǵan, ulıwma uzınlıǵı 20,5 km bolǵan ishki kiriw jolları.
- Uzınlıǵı 44 km, kernewi 220 kV bolǵan hawa elektr uzatıw liniyası (HEUL), bunda:
  – HEUL qurılısı Joba kompaniyası tárepinen ámelge asırıladı, al onnan paydalanıw hám oǵan texnikalıq xızmet kórsetiw «Ózbekstan milliy elektr tarmaqları» AJne (keyingi orınlarda – «Elektr energiyasın satıp alıwshı») tapsırıladı.
- Ámeldegi «Beruniy» podstanciyasınıń ótkiziw qábiletin asırıw maqsetinde onı keńeytiw.

Jobanıń rejelestirilip atırǵan obyektleriniń jaylasıw ornı tómendegi súwrette kórsetilgen.

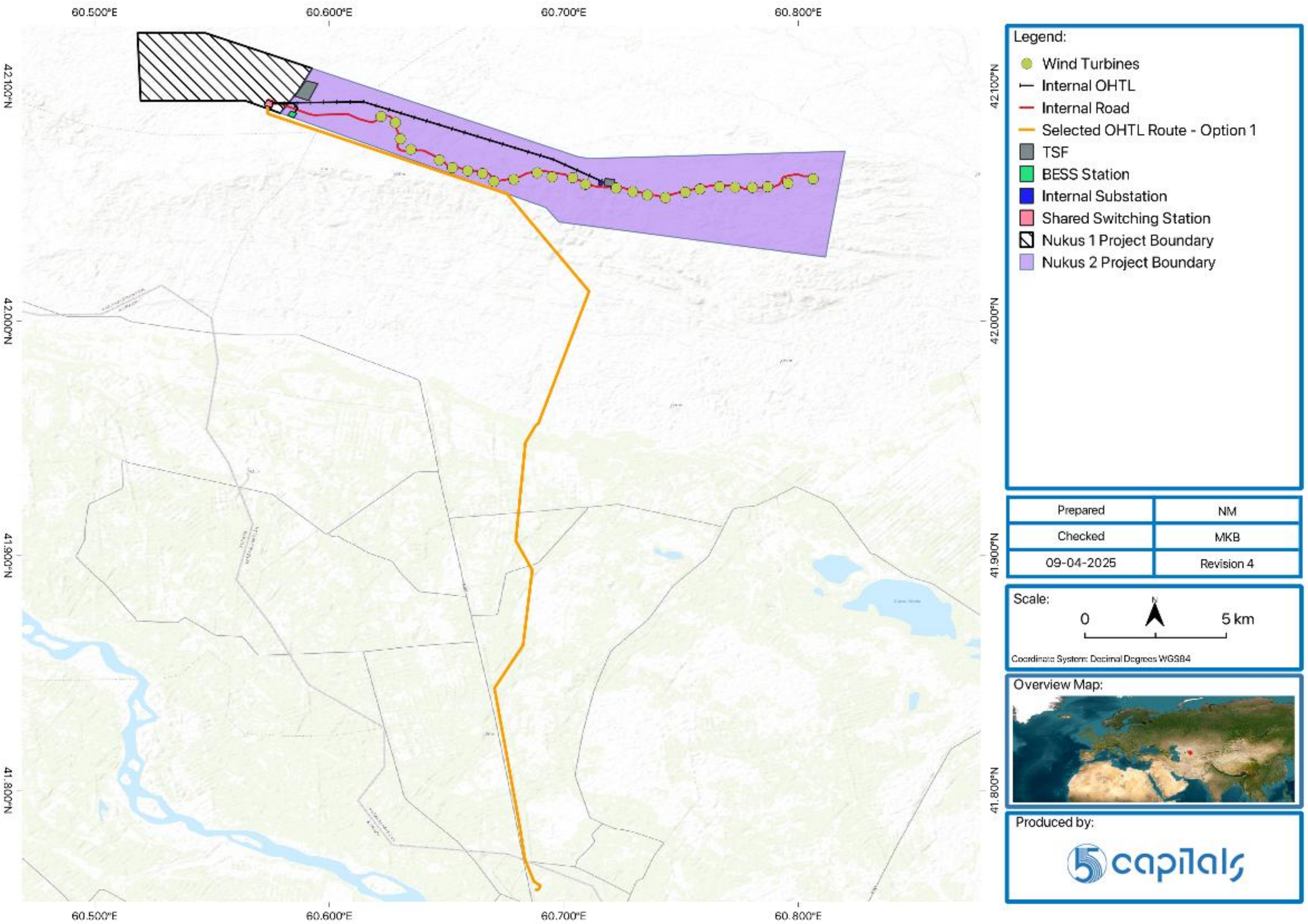

Qísqasha maǵlíwmat. 1-súwret: Joybardıń jaylasqan ornı hám obyektleri

Joybar Aziya rawajlanıw banki (ARB), Aziya infrastrukturalıq investiciyalar banki (AIIB) hám Niderlandiya isbilermenlikti rawajlandırıw bankitárepinen finanslastırılmaqta. Tiykarǵı ayırmashılıqlardı anıqlaw ushın milliy nızamshılıq penen kreditorlardıń siyasatları arasında tolıq salıstırmalı analiz ótkerildi, sonday-aq anıqlanǵan sáykessizliklerdi saplastırıw boyınsha joybarda názerde tutılǵan ilajlar belgilendi.

Bunnan tısqarı, Jerlerdi alıw hám tirishilik dereklerin tiklew rejesiniń usı joybarı ARB, AIIB hám Xalıqaralıq finans korporaciyası tárepinen belgilengen jerlerdi májbúriy alıw principlerine muwapıq tayarlandı. Hújjette Joybar tárepinen hawa elektr uzatıw liniyası boylap fizikalıq kóshiriwdiń aldın alıw, sonday-aq tayarlaw hám ámelge asırıwdıń barlıq basqıshlarında mápdar tárepler menen mazmunlı másláhátlesiwlerdi hám Joybar tásirine túsken shaxslardıń qatnasın támiyinlew, sonıń ishinde shaǵımlardı sheshiw mexanizmine múráját etiw imkaniyatın jaratıw boyınsha kórilip atırǵan ilajlar bayan etilgen. Joybar tásirine túsken xojalıqlar ushın aqırǵı esapqa alıw sánesi járiyalandı hám de tásirge ushıraǵan aktivler, awıl xojalıǵı eginleri hám terekler dizimge alındı. Sonday-aq, bul rejede ziyan kórgen qorǵanıwsız hám ádewir tásirge ushıraǵan Joybar tásirine túsken xojalıqlardı qollap-quwatlaw boyınsha qosımsha ilajlar, jer uchastkalarınan rásmiy hám biyrásmiy paydalanıwshılar, atap aytqanda, xojalıq aǵzası bolǵan hayal-qızlardıń tirishilik dáreklerin qayta tiklew baǵdarlamaları menen birge tolıq qayta tiklew qunı boyınsha tólemlerdi názerde tutatuǵın kompensaciya huqıqlarınıń keń qamtıwlı matricası da kórsetilgen. Bunnan tısqarı, tirishilik dereklerin qayta tiklew rejesi joybarı ámelge asırılıw barısın baqlaw hám usı reje menen belgilengen talaplardıń orınlanıwın támiyinlew ushın monitoring hám bahalaw sistemasın óz ishine aladı.

JOYBAR USHIN KEREKLI JER MAYDANLARI HÁM ONIŃ TÁSIRI

<u>ÁHMIYETLI ESLETPE</u>

Prezidenttiń 2025-jıl 30-yanvar kúngi «Jaylawlardı qorǵaw hám olardan aqılǵa muwapıq paydalanıwdıń zamanagóy mexanizmin engiziw is-ilajları haqqında»ǵı pármanına muwapıq, Jipekshilik hám jún sanaatın rawajlandırıw mámleketlik komiteti saplastırılıp, onıń ornına Ózbekstan Respublikası Veterinariya hám sharwashılıqtı rawajlandırıw komiteti quramındaǵı Qaraqalpaqstan Respublikası Jaylawlar basqarması hám de «Ózpaxtasanoat» AJ (jipekshilik) dúzildi.

Bunnan tısqarı, «Beruniy Qarakól» JShJ menen ótkerilgen másláhátlesiwler nátiyjesinde, olardıń samal elektr stanciyası aymaǵı sheńberindegi 49 jıllıq ijara shártnaması 2025-jıldıń mart–aprel aylarında toqtatılǵanı anıqlandı. 2024-jıl fevral ayınan baslap hám usı TDQTR nı tayarlaw barısında 2025-jıldıń mart ayına shekem ótkerilgen másláhátlesiwler nátiyjesinde «Beruniy Qarakól» JShJ jer uchastkalarınıń ónimdarlıǵı tómenligi, sonday-aq qıs hám jaz

máwsimlerindegi ekstremal klimatlıq sharayatlar sebepli samal parki aymaǵınan ámelde paydalanbaǵanı anıqlanǵanın atap ótiw kerek. Kórsetilgen ijara shártleriniń ózgeriwi bul aymaqlardan paydalanıw huqıqın saqlap qalǵan rásmiy emes jer paydalanıwshılardıń jer uchastkalarınan paydalanıwına tásir etpeydi.

Samal elektr stanciyası aymaǵına tiyisli izertlewler «Beruniy Qarakól» JShJnıń ijara shártnaması toqtatılmastan aldın ótkerilgenligi hám usı aymaqlardan paydalanatuǵın rásmiy emes shopanlar 2025-jıldıń aprel ayında kompensaciya alǵanlıǵı sebepli, keyingi bólimlerde dáslepki kontekstti kórsetiw ushın Jipekshilik hám jún sanaatın rawajlandırıw mámleketlik komiteti hám «Beruniy Qarakól» JShJǵa siltemeler qollanılıp atır. Sonıń menen birge, Veterinariya hám sharwashılıqtı rawajlandırıw komiteti hám «Ózpaxtasanoat» AJ menen olardı Joybar haqqında xabardar etiw ushın qosımsha másláhátlesiwler ótkerildi. Bul shólkemler TDQTR nı ámelge asırıw basqıshındaǵı másláhátlesiwlerge de tartıladı.

Tekstte zárúrlikke qaray, usı jańadan wákillik berilgen uyımlarǵa siltemeler keltirilgen.

SAMAL ELEKTR STANCIYASI

Joybardı ámelge asırıw ushın 6 500 gektar jer maydanı ajıratılǵan. Bul jer uchastkası 2025-jıldıń yanvar ayındaǵı jaǵdayına kóre, Ózbekstan Respublikası Veterinariya hám sharwashılıqtı rawajlandırıw komiteti qaramaǵında bolǵan. 2024-jıldıń fevral ayınan baslap ótkerilgen tekseriwler hám másláhátlesiwler waqtında atalǵan jer uchastkası Jipekshilik hám jún sanaatın rawajlandırıw mámleketlik komiteti qaramaǵında edi. Komitet onı ulıwma maydanı 266 340 gektar bolǵan iri ijara shártnaması sheńberinde «Beruniy Karakul» JShJne 49 jıl múddetke ijaraǵa bergen. Sonı da atap ótiw kerek, 2025-jıldıń yanvar ayındaǵı «Jaylawlardan aqılǵa muwapıq paydalanıw haqqında»ǵı Prezident pármanı shıqqannan soń, «Beruniy Karakul» JShJ menen dúzilgen ijara shártnaması 2025-jıldıń mart-aprel aylarında biykar etilgen.

Joybar ushın ajıratılǵan 6 500 gektar jerden qurılıs hám ekspluataciya basqıshlarında joybar ilajların ámelge asırıw ushın tek ǵana 102,38 gektarı (1,58% ten kem) tikkeley paydalanıladı. Jer uchastkasınıń qalǵan bólegi Ózbekstan Respublikası Veterinariya hám sharbashılıqtı rawajlandırıw komiteti basqarmasında jaylaw sıpatında paydalanıw ushın qoljetimli bolıp qaladı, bul bolsa óz gezeginde Joybardıń jerden paydalanıwǵa tásirin kemeytedi. Joybar kompaniyası Energetika ministrligi menen jer uchastkasın ijaraǵa alıw shártnamasın dúzedi. Bul ijara tek ǵana Joybardıń turaqlı obyektleri jaylasqan haqıyqıy maydanǵa qollanıladı. Bunnan tısqarı, waqtınshalıq imaratlardı jaylastırıw ushın jer servitutın belgilew haqqında qarar rásmiylestiriledi.

2025-jıldıń aprel ayındaǵı jaǵday boyınsha, «Beruniy Karakul» JShJ menen dúzilgen hám hár qanday jaǵdayda da jaylaw iskerligin júrgiziwdi názerde tutpaǵan ijara shártnamasınıń biykar

etiliwine baylanıslı kórsetilgen jer uchastkası endi qanday da bir subyektlerdiń ijarasında emes. Sonıń menen birge, qolaylı hawa rayı sharayatlarına qarap, báhárden jazdıń basına shekemgi dáwirde altı (6) biyrásmiy shopannıń Joybar aymaǵında mal baǵatuǵını anıqlandı. Usı shopanlar menen ótkerilgen másláhátlesiwler aymaqta tek waqtınshalıq imaratlardıń bar ekenin, al shopanlardıń ózleri bolsa jaylawlardıń qolaylılıǵına qarap (Joybar aymaǵı ishinde de, onnan sırtta da) máwsimli kóship-qonıp júretuǵının kórsetti.

Shopanlardıń xojalıqlarındaǵı Joybardıń tásirine ushıraǵan belgili adamlardıń ulıwma sanı 28 adamdı quraydı. Bunnan tısqarı, xojalıqtıń ortasha kólemine tiykarlanıp, shopanlardıń biri (H2) sociallıq-ekonomikalıq izertlewge qatnasıwdan bas tartqanı sebepli, onıń xojalıǵında shama menen anıqlanbaǵan 7 Joybar tásirine túsken shaxslar bar dep boljanadı. 2024-jıldıń aprel hám sentyabr aylarında «Beruniy Karakul» JSHJ menen ótkerilgen másláhátlesiwlerdiń nátiyjeleri de Joybar aymaǵınan basqa shopanlardıń paydalanıwı múmkin ekenligin kórsetedi, biraq olar ekologiyalıq hám sociallıq máseleler boyınsha qánigeler tárepinen ótkerilgen dala izertlewleri waqtında anıqlanbaǵan hám dizimge alınbaǵan.

Joybardı ámelge asırıw nátiyjesinde ekonomikalıq jaqtan kóshiriwge ushıraytuǵın altı (6) rásmiy emes shopanlardıń úshewine (H4, H5 hám H6) sezilerli dárejede tásir etedi. Olardıń mal qoraları (sayabanları) hawa elektr uzatıw liniyası trassası boylap eni 50 metrlik sanitariyalıq qorǵaw zonasınıń belgilenewi múnásibeti menen kóshiriwge jatadı. Bul imaratlardı sanitariyaliq qorǵaw zonasi shegarasınan tıs jerge, usı shopanlar paydalanıp atırǵan ámeldegi suw alıw qudıǵınıń janına kóshiriw múmkin. Sonıń menen birge, Joybardıń ámelge asırılıwı samal elektr stanciyası aymaǵın sharwa malların baǵıw ushın paydalanıwǵa sezilerli dárejede sheklew qoymaydı. Aytıp ótiw kerek, kórsetilgen úsh shopan xojalıǵında ulıwma 15 Joybar tásirine túsken shaxslar jasaydı.

Áhmiyetli dárejede tásirge ushıraǵan Jerden paydalanıwshı shaxslardan tısqarı, sharwalardıń altı xojalıǵınıń hámmesi jer uchastkalarınan paydalanıw huqıqına kepilliksiz, rásmiy emes tiykarda paydalanıp atırǵanı ushın «hálsiz» sıpatında klassifikaciyalanǵan. Bunnan tısqarı, H4 hám H3 xojalıqlarında sozılmalı keselliklerden azap shegetuǵın yamasa mayıplıǵı bar shańaraq aǵzaları bar. Usı altı hálsiz xojalıqtaǵı belgili hám boljanǵan Joybar tásirine túsken shaxslardıń ulıwma sanı 35 adamdı quraydı, olardan: 5 xojalıq anıqlanǵan (ulıwma 28 Jerden paydalanıwshı shaxslar); 1 xojalıq anıqlanbaǵan (shama menen 7 Joybar tásirine túsken shaxslar).

<u>«BERUNIY» ELEKTR PODSTANCIYASÍN KEŃEYTIW HÁM HÁWE ELEKTR UZATÍW LINIYASÍ (HEUL) QURÍLÍSÍ</u>

Uzınlıǵı 44 km hám kernewi 220 kV bolǵan háwe elektr uzatıw liniyasınıń qurılısı ekonomikalıq kóshiriwge alıp keledi. Jerlerdiń 7,12 gektar maydanınıń turaqlı túrde alıp qoyılıwı elektr uzatıw

liniyası bağanaların ornatıw hám 50 metrlik sanitariyalıq-qorğaw aymağı sheńberinde sheklewlerdiń engiziliwi menen baylanıslı. Kópshilik jerden paydalanıwshılar qurılıs dáwirinde qısqa múddetli waqıtsha tásirlerge ushıraydı. Sonnan keyin olar jer uchastkalarınan paydalanıwdı qayta tikley aladı, biraq elektr uzatıw liniyası trassası astında ruqsat etilgen terek túrleri boyınsha sheklewler boladı. Sonıń menen birge, sanitariyalıq-qorğaw aymağı sheńberinde hár qanday imaratlardı qurıw qadağan etiledi. Elektr uzatıw liniyası bağanaları tikkeley iyelegen aymaqtıń maydanı (sanitariyalıq-qorğaw aymağını esapqa almağanda) shama menen 7,12 gektar dep bahalanadı. Sonday-aq, hawa elektr uzatıw liniyası trassasınıń shama menen 22 kilometri egislik jerler hám xalıq jasaytuğın punktler jaylasqan aymaqlar arqalı, al qalğan bólegi shól aymaqları arqalı ótetuğının atap ótiw kerek.

Bunnan tısqarı, ámeldegi «Beruniy» podstanciyasın keńeytiw ushın shama menen 0,7 gektar jer uchastkasın alıp qoyıw talap etiledi, sonıń ishinde: 0,43 ga suwğarılmaytuğın jerler (suwğarıw kollektorı menen birge); 0,27 ga suwğarılatuğın awıl xojalığı jerleri. Bul keńeytiw jumısları jerlerdiń turaqlı túrde alıp qoyılıwına sebep boladı hám jeke kárxananıń (JK4) paydalanıwındağı jer uchastkalarına tásir etedi.

Samal elektr stanciyası hám háwe elektr uzatıw liniyası tásir etetuğın anıq hám boljanıp atırğan jerden paydalanıwshılardıń ulıwma sanı tómendegi kestede kórsetilgen.

Qísqasha mağlíwmat. 1-keste: Samal elektr stanciyası hám háwe elektr uzatıw liniyası boylap anıq jerden paydalanıwshılar

Shólkem túri	Joybar tásir etken xojalıqlardıń ulıwma sanı	Joybar tásirine túsken shaxslardıń ulıwma sanı	Joybar tásirine ushırağan hálsiz shańaraq	Hálsiz JTSh – Joybardan tásir kórgen shaxslar	Joybardan ádewir tásir kórgen xojalıqlar	Joybar tásirine sezilerli dárejede ushırağan shaxslar
Samal elektrostanciyası						
6 rásmiy emes sharwa (H1- H6)	6	35	6	35	0	0
1-sanlı mámleketlik shólkem – Veterinariya hám sharwashılıqtı rawajlandırıw boyınsha komitet	T/E					
Joqarı kernewli elektr uzatıw liniyası						
Mámleketlik shólkemler – 8	Veterinariya hám sharwashılıqtı rawajlandırıw mámleketlik komiteti, «Ózpaxtasanoat» AJ, Beruniy rayonı hákimligi, Toğay xojalığı agentligi, Beruniy rayonı irrigaciya bólimi, «Ózbektelekom» AK, Ellikqala rayonı jollardan paydalanıw unitar kárxanası hám Beruniy rayonı jollardan paydalanıw unitar kárxanası					

Jeke kárxanalar	3	-	-	-	1	-
Fermerler	18	137	5	39	2	14
Sharwadarlar – samal elektrostanciyası aymaǵınan paydalanatuǵın sol sharwadarlar.	San samal elektrostanciyası bólimine kiritilgen				3	15
Diyqan fermerler	20	143	5	42	17	125
Kommerciyalıq	2	12	0	0	2	12
Turaq jay jer / Tomarqa	8	38	6	28	5	23
Jámi samal elektrostanciyası hám Joqarı kernewli elektr uzatıw liniyası Joybar tásirine túsken úy xojalıqları /Joybar tásirine túsken shaxslar	**54**	**365**	**22**	**144**	**30**	**189**
Mámleketlik shólkemler	**8**					
Jeke kárxanalar	**3**					
Jámi samal elektrostanciyası hám Joqarı kernewli elektr uzatıw liniyası (Joybar tásirine túsken úy xojalıqları + Mámleketlik shólkemler + Jeke kárxanalar	**65**					

Ulıwmalastırılǵan maǵlıwmatlar boyınsha, Joybar tásirine ushıraǵan belgili úy xojalıqlarınıń ulıwma sanı 54 ti quraydı. Olardıń 46 sı sociallıq-ekonomikalıq izertlewlerge qatnasqan, bul Joybar tásirine ushıraǵan 309 belgili adamǵa sáykes keledi. Izertlewge qatnaspaǵan segiz (8) úy xojalıǵında shama menen 56 adam bar dep esaplanadı. Solay etip, belgili hám boljamlı úy xojalıqlarınıń ulıwma sanı 54 ti qurap, bul jámi 365 adamǵa sáykes keledi. Aytarlıqtay tásirge ushıraǵanlar arasında 30 belgili úy xojalıǵı bar bolıp, olarda jámi 189 adam jasaydı.

Bunnan tısqarı, Joybar tásiri segiz (8) mámleketlik shólkemge hám úsh (3) jeke kárxanaǵa da tiyisli.

Jumısshılarǵa baylanıslı 198 turaqlı hám 1 289 máwsimlik jumısshı anıqlandı. Máwsimlik jumısshılardıń anıq sanın belgilewdiń imkanı joq, sebebi olardı jumısqa tartıw awıl xojalıǵı máwsimine hám suwǵarıw kanalındaǵı suw resurslarınıń bar ekenligine baylanıslı. Sonıń menen birge, jumısshılardıń xojalıqlarınıń ulıwma sanı hám tiyisli Tásirge ushıraǵan shaxslar anıqlanbaǵan kúyinde qalmaqta. Joqarıda kórsetilgen jumısshılardı jumısqa tartqan Joybar tásirine túsken shaxslar menen ótkerilgen másláhátlesiwler Joybardıń ámelge asırılıwı nátiyjesinde jumısshılardıń hesh biri óz jumısınan ayırılmaytuǵının kórsetti. Sonday-aq, jumısshılar ushın jumıstan ayırılıw qáwpi joq. Sonıń menen bir qatarda, tólem alıw huqıqları matricası Joybardıń ámelge asırılıwı sebepli jumıs orınları qısqarǵan jaǵdayda qollanılıwı múmkin bolǵan, jumısshılarǵa tiyisli qaǵıydalardı názerde tutadı.

JOYBAR IZERTLEWLERI HÁM QURILIS JUMISLARINIŃ BASQISHLARI

Joybar sheńberindegi xalıqtı dizimge alıw, inventarizaciya hám social-ekonomikalıq izertlewler kreditorlardıń talaplarına muwapıq samal elektr stanciyası aymaǵındaǵı hám hawa elektr uzatıw liniyası boylap jaylasqan ijarashılar menen jerden paydalanıwshılardı anıqlaw maqsetinde 2024-jıldıń aprel ayında ótkerilgen edi. Biraq, 2025-jıldıń basında Beruniy rayonı hákimligi fermerlerge jer uchastkaların ijaraǵa beriwdi 2024-jıldıń aprel ayında belgilengen sheklew sánesinen (cut-off date) keyin de dawam ettirgeni anıqlandı. Bunnan tısqarı, 2024-jıldıń aprel ayında anıqlanǵan Joybar tásirine túsken shaxslar tárepinen aldın paydalanılǵan jer uchastkalarınıń bir bólegi jergilikli ózin-ózi basqarıw uyımları tárepinen qayta bólistirilgen, bul bolsa jerden paydalanıw statusına tásir etip, qosımsha Joybar tásirine túsken shaxslardıń payda bolıwına alıp keldi.

Kórsetilgen máselelerdi sheshiw maqsetinde, Joybardıń sociallıq toparı 2025-jıldıń yanvar ayında tiykarǵı mápdar tárepler, atap aytqanda, Beruniy rayonı Awıl xojalıǵı basqarması hám Kadastr agentligi menen másláhátlesiwler ótkerdi. Másláhátlesiwler dawamında jańa ijarashılardıń jer uchastkaların elektron aukcion arqalı alǵanlıǵı tastıyıqlandı. Bul bolsa 2025-jıldıń aprel ayında ámelge asırılǵan qosımsha izertlewler menen másláhátlesiwlerdi ótkeriw zárúrligin keltirip shıǵardı.

Joybar tárepinen 2024-jıldıń aprel ayında ótkerilgen izertlewlerden soń Beruniy rayonı hákimligi tárepinen ijara qatnasıqlarına kirgizilgen ózgerisler barlıq Joybar tásirine túsken shaxslarǵa tásir etpegenligi sebepli, Joybar kreditorları menen bolǵan másláhátlesiwlerdiń nátiyjesinde Joybar kompaniyası ushın da, EPC-potratshısı ushın da jer uchastkalarına kiriw múmkinshiligin beriwde basqıshpa-basqısh jantasıwdı qollanıw tuwralı sheshim qabıl etildi. Bul jantasıw jumıslardı “Baslaw haqqındaǵı sheklengen xabarlama” sheńberinde islerdi orınlaw ushın barlıq ijarashılardıń hám/yamasa jerden paydalanıwshılardıń razılıǵın alıwǵa, sonday-aq ijara qatnasıqlarındaǵı ózgerislerden yamasa joybar sheshimlerine kirgizilgen dúzetiwlerden

tásirlenpegen Joybar tásirine túsken shaxslarǵa kompensaciya tólewge tiykarlanǵan edi. Bul usıl tómendegi basqıshlardı óz ishine aladı:

- **0-basqısh.** Bul basqıshqa 1 hám 2-basqıshlar sheńberinde anıqlanǵan ijaraǵa alıwshılar hám/yamasa jerden paydalanıwshılardıń jazba razılıǵı tiykarında "Baslaw haqqındaǵı sheklengen xabarlama"sheńberinde ámelge asırılatuǵın tásiri tómen iskerlik túrleri kiredi.

  – Barlıq Joybar tásirine túsken shaxslar Joybar kompaniyasınıń kompensaciyanı kelisilgen múddetlerde tólewge anıq minnetlemesi bar bolǵan jaǵdayda, EPC-pudratshısına "Baslaw haqqındaǵı sheklengen xabarlama"sheńberindegi jumıslardı orınlaw ushın jer uchastkalarına kiriwge ruqsat beretuǵın razılıq xatlarına qol qoydı.

- **1-basqısh**. 2024-jıl aprel ayındaǵı shegaralıq sáneden hám tiyisli izertlewlerden keyin ijara yamasa jerden paydalanıw mártebesi ózgermegen Joybar tásirine túsken shaxslarǵa qollanıladı. Bul kategoriyaǵa 255 Joybar tásirine túsken shaxslartı biriktiretuǵın 38 Joybar tásirine túsken xojalıqlar, sonday-aq, altı mámleketlik shólkem hám eki jeke kárxana kiredi.

  – Kórsetilgen Joybar tásirine túsken shaxslar kompensaciya tólemlerin 2025-jıldıń aprel ayında aldı.

- **2-basqısh**. Jerden paydalanıw statusı jergilikli mámleketlik hákimiyat uyımları tárepinen ózgertilgen Joybar tásirine túsken shaxslarǵa, sonday-aq 2024-jıl apreldegi sheklew sánesinen keyin jer uchastkaların alǵan jańa ijarashılarǵa qollanıladı. Bunnan tısqarı, bul kategoriyaǵa hawa elektr uzatıw liniyası trassası boylap proektlik sheshimlerdiń ózgeriwi hám «Beruniy» podstanciyasınıń keńeytiwinen tásir kórgen Joybar tásirine túsken shaxslar da kiredi. 2-basqıshqa tiyisli aymaqlarda kompensaciya tólemleri tólenip bolǵanǵa shekem qurılıs jumısların alıp barıw sheklenedi. Bul kategoriyaǵa bir jeke kárxana hám segiz mámleketlik shólkemdi qosqanda, jámi 110 Joybar tásirine túsken shaxslardı birlestirgen 16 Joybar tásirine túsken xojalıqlar kiredi.

IJARAǴA ALINǴAN JERDEN ÚSHINSHI TÁREPLERDIŃ PAYDALANIWI

Hawa elektr jetkeriw liniyası trassasınıń boyında bir qatar jerden paydalanıwshılar kóbinese shańaraq aǵzalarına yamasa tanıslarına, yaǵnıy basqa shaxslarǵa rásmiy túrde ijaraǵa berilgen jer uchastkalarında diyxan hám fermer xojalıqların júrgizedi. Ótkerilgen másláhátlesiwler dawamında hám de qol qoyılǵan tastıyıqlawshı hújjetler tiykarında, joqarıda atalǵan ijarashılardıń tiyisli jer uchastkalarınan paydalanıwdan dáramat almaytuǵını hám olardı ámelde basqarmaytuǵını anıqlandı. 2025-jıldıń 25-fevralınan 13-martqa shekemgi aralıqta ótkerilgen ushırasıwlar sheńberinde, shek qoyıw sánesinen aldın da, keyin de huqıq alǵan ijarashılar jer uchastkalarınan paydalanıw huqıqın haqıyqıy jer paydalanıwshılarǵa ótkeriwdi tastıyıqlaytuǵın razılıq formalarına qol qoydı. Bunnan tısqarı, bul shaxslar tásir etilip atırǵan jer uchastkalarınıń tartıs obyekti emesligin hám Joybardıń ámelge asırılıwına baylanıslı qanday da bir

kompensaciya kútip otırǵan joqlıǵın tastıyıqladı. Usıǵan muwapıq, joqarıda atalǵan ijarashılar hám olardıń úy xojalıǵı aǵzaları Joybardıń ámelge asırılıwı nátiyjesinde tásirge ushıramaytuǵınlıqtan, Joybar tásirine ushıraǵan xojalıqlar hám Joybar tásirine ushıraǵan shaxslar sıpatında klassifikaciyalanbaydı.

JER DAWLARI

Jerden paydalanıw statusı talaslı bolǵan altı (6) diyxan xojalıǵı bar. Olardıń beseuine (DF12a, DF12b, DF12c, DF12d hám DF12e) qatnaslı jerden kimniń haqıyqıy paydalanıwshı ekenligi máseleli bolıp tur. Dawdıń mánisi jer uchastkasınan tikkeley ijaraǵa alıwshılar (DF12a, DF12b, DF12c, DF12d hám DF12e) paydalanıp atır ma, ya bolmasa Joybar tásirine túsken usı shaxslardıń atınan, ózine tiyisli jer uchastkasınan paydalanıw huqıqı beriliwi shárti menen ijara tólemlerin tóklegenin dawa etip atırǵan kooperativ paydalanıp atır ma, usını anıqlawdan ibarat.

Bunnan tısqarı, F14 xojalıǵı sheńberindegi rásmiy emes jerden paydalanıwshı (bul esabatta F14a dep belgilengen) burın F14 xojalıǵınıń quramına kirgen diyxan xojalıǵınan paydalanǵanlıǵın hám kompensaciya alıwǵa haqılı ekenligin bildirgen.

Aytıp ótiw kerek, joqarıda kórsetilgen shaǵımlar 2025-jıldıń aprel ayındaǵı belgilengen sáneden keyin berilgen bolıp, házirgi waqıtta Jerlerdi alıw hám tirishilik dereklerin qayta tiklew rejesin ámelge asırıw komitetiniń qollap-quwatlawı menen Shaǵımlardı sheshiwdiń joybarlıq mexanizmi sheńberinde kórip shıǵılmaqta.

ÁMELGE ASÍRÍWǴA QOYÍLATUǴÍN TALAPLAR

Jer uchastkaların alıp qoyıw hám tirishilik dereklerin qayta tiklew rejesi 11-bapta usınılǵan hám oǵan tásir etetuǵın aktivlerdiń túrleri, tirishilik derekleri hám/yamasa resursları tiykarında dúzilgen kompensaciya huqıqlarınıń tolıq matricasın óz ishine aladı. Kompensaciya huqıqları matricasında, sonıń menen birge, Joybar tásirine ushıraǵan hálsiz xojalıqlar ushın qosımsha qollap-quwatlaw ilajları da názerde tutılǵan bolıp, olar hár bir hálsiz xojalıqtıń jeke mútájliklerine maslastırılǵan tirishilik ushın járdem pulın beriwdi óz ishine aladı. Ádewir dárejede tásir etilgen Joybar tásirine túsken xojalıqlarǵa Prezidenttiń 2024-jıl 12-avgust kúngi 108[1]-sanlı Pármanı menen belgilengen bazalıq esaplaw muǵdarınıń ×2 koefficiyenti qollanılǵan halda esaplanǵan bir mártelik tólem beriledi.

Bunnan tısqarı, Joybar tásirine ushıraǵan barlıq shaxslar tirishilik dereklerin qayta tiklew baǵdarlamalarına qatnasıw huqıqına iye boladı. Bul baǵdarlamalar talaplardı bahalawdı óz

[1] 2024-jıl 12-avgusttegi PF-108-sanlı Prezident Pármanına muwapıq, hár qıylı járdempullardı esaplaw ushın qollanılatuǵın bazalıq esaplaw muǵdarı 375 000 sum etip belgilendi.

ishine alatuǵın texnikalıq-ekonomikalıq tiykarlamalardı islep shıǵıw, sonday-aq ilajlar kompleksin hám resurs támiynatın qáliplestiriw ushın tiyisli qánigelerdi tartqan halda islep shıǵıladı hám keyin ala baǵdarlamalardıń orınlanıwı qadaǵalanıp, agromásláhát xızmetleri kórsetiledi. Tirishilik dereklerin qayta tiklew baǵdarlamaları Joybardıń tásirine ushıraǵan barlıq shaxslarǵa usınıladı hám bunda xalıqtıń hálsiz qatlamlarına, hayal-qızlarǵa hám Joybardı ámelge asırıwdan ádewir dárejede zıyan kórgen shaxslarǵa ayrıqsha itibar qaratıladı.

Kútilmegen qárejetler ushın 20% rezervti esapqa alǵanda, TDTQTR joybarın ámelge asırıwdıń ulıwma mólsherlengen byudjeti 12 595 897 604,25 ózbek sumın (shama menen 975 203,01 AQSH dolları) quraydı. Kórsetilgen bul summalar Prezidenttiń tiyisli Pármanında názerde tutılǵan jerlerdi qayta bólistiriwge moratoriy járiyalanǵannan keyin ótkeriletuǵın qosımsha izertlewlerdiń nátiyjelerine tiykarlanıp anıqlastırıladı. Byudjetke kirgiziletuǵın hár qanday keyingi dúzetiwler házirgi názerde tutılǵan 20% rezervten tısqarı ámelge asırıladı.

Joybardı islep shıǵıwshı joybardıń ózin de, TDTQTR-nıń aqırǵı nusqasın da islep shıǵıwda hám ámelge asırıwda tiykarǵı roldi atqaradı. Joybar kompaniyası dárejesinde juwapkershilik joqarı basshılıq penen TDTQTR-dı ámelge asırıwǵa tartılǵan qánigelestirilgen texnikalıq xızmetkerler arasında bólistiriledi. Tiykarǵı qánigelerge ekologiyalıq hám sociallıq máseleler boyınsha menedjer, sociallıq menedjer, sonday-aq jergilikli jámiyetshilik penen islesiw boyınsha qánige kiredi. Bunnan tısqarı, joybar hám TDTQTR-nıń aqırǵı nusqası sheńberinde rejeni ámelge asırıwǵa járdemlesiwshi Komitet dúziw názerde tutılǵan. Bul Komitettiń quramındaǵı JTUSh wákilleri 2025-jıldıń 4-6-mart aralıǵında ótkerilgen TDTQTR joybarın ashıp kórsetiw ushırasıwları dawamında óz-ara kelisim tiykarında saylandı. Wákiller quramına: C2, PE2, DF4, F7, H5, R6 (hayal) hám SO3 kirdi.

TDTQTR-nıń ámelge asırılıwı Joybar kompaniyası tárepinen belgilengen monitoring hám bahalaw kórsetkishleri arqalı turaqlı qadaǵalawda boladı. Joybar kompaniyası EPC-pótratshısına jer uchastkalarınan paydalanıw huqıqın beriwden aldın, kompensaciya alıw huqıqına iye bolǵan barlıq Joybar tásirine túsken shaxsler ushın kompensaciya tólemleriniń kólemi hám múddetleriniń saqlanıp atırǵanlıǵı haqqındaǵı maǵlıwmatlardı óz ishine alǵan esabatlardı usınıwı kerek. Ishki monitoring TDTQTR-nıń ámelge asırılıw barısın bahalawǵa hám dúzetiw ilajlarınıń zárúrligin anıqlawǵa qaratıladı. Kompensaciya tólemleri tawsılǵanǵa shekem kreditorlarǵa hársheklik monitoring esabatları usınılıp turıladı, sonnan soń tirishilik dáreklerin qayta tiklew baǵdarlamaları ámelge asırılıp atırǵan dáwirde esabatlar yarım jıllıq tiykarda beriledi.

Bunnan tısqarı, kompensaciya tólemleri menen qollap-quwatlaw ilajlarınıń tiykarǵı bólegi ámelge asırılǵannan keyin, Joybar tásirine túsken shaxslarlerdiń tirishilik dáreklerin qayta tiklewdegi rawajlanıwın bahalaw maqsetinde muwapıqlıqtıń aralıq auditi ótkeriledi. Usı audit juwmaqlarına tiykarlanıp, kreditorlar qosımsha ilajlar qabıl etiw zárúrligin anıqlaydı.

Juwmaǵında, TDTQTR maqsetlerine erisilgenligin bahalaw hám barlıq Joybar tásirine túsken shaxslerdiń tirishilik dárekleri qayta tiklengenligin yamasa jaqsılanǵanlıǵın anıqlaw ushın juwmaqlawshı audit ótkeriledi. Audit nátiyjeleri qosımsha ilajlar kerek pe, joq pa ekenligi haqqında sheshim qabıllawı ushın kreditorlarǵa usınıladı.